

INSTITUTE FOR
YOUTH RESEARCH
MALAYSIA

MANUAL

PENGGUNAAN INSTRUMEN PENGAUDITAN PROGRAM / AKTIVITI KBS

© Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia (IYRES) 2017

IYRES merupakan sebuah pusat penyelidikan nasional yang mengkaji pelbagai aspek aliran dan pembangunan generasi muda dan kaitannya dengan perubahan yang berlaku di peringkat nasional, serantau dan antarabangsa. Untuk mencapai matlamatnya, Institut ini akan melaksanakan pelbagai penyelidikan; menganjurkan persidangan, bengkel, syarahan dan seminar; menerbitkan jurnal, risalah mengenai hasil penyelidikan; mewujudkan dan melaksanakan program latihan berkaitan penyelidikan; dan menyediakan kemudahan penyelidikan yang pelbagai termasuklah sebuah pusat sumber dan data mengenai pembangunan belia.

Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia
Kementerian Belia Dan Sukan Malaysia
Aras 10, Menara KBS, Lot 4G4, Presint 4
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62570 Putrajaya, MALAYSIA

Tel: +603 – 8871 3705   Faks: +603 – 8871 3342
Emel: penyelidik@iyres.gov.my
Laman Web: www.iyres.gov.my

01|

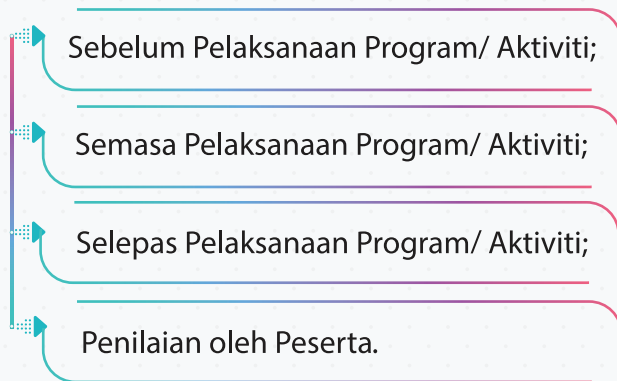
TUJUAN

Mengenalpasti prestasi pelaksanaan aktiviti pembangunan belia/ sukan kepada kumpulan sasar di peringkat komuniti/ daerah/ negeri dan mendapatkan input penambahbaikan bagi pemantapan pelaksanaan program/ aktiviti yang lebih baik pada masa akan datang.

02|

SKOP PELAKSANAAN PENGAUDITAN

a) Melibatkan empat fasa penilaian dan pengauditan iaitu:

PENGAUDITAN UNTUK PROGRAM / AKTIVITI YANG TIDAK DILAKSANAKAN SECARA BERKALA.

b) Pengauditan dibuat ke atas aktiviti yang dilaksanakan secara (*one-off*). Dapatan diperolehi dari satu tempoh masa pelaksanaan sahaja dan tidak melibatkan pelaksanaan aktiviti/ program oleh pihak ketiga (*outsourse*) dan aktiviti/ program yang dilaksanakan secara berkala.

03|

OBJEKTIF PELAKSANAAN PENGAUDITAN

Objektif pelaksanaan pengauditan adalah seperti berikut:-

- i. Untuk menyediakan input bagi membantu perancangan strategik aktiviti/ program pembangunan belia/ sukan di peringkat setempat.
- ii. Untuk mengenalpasti ketepatan pelaksanaan aktiviti dalam memenuhi jangkaan serta objektif pelaksanaan aktiviti pembangunan belia/ sukan seperti yang telah dirancang;
- iii. Mewujudkan "tool" pemantauan dan penyelarasan kualiti bagi mencapai output serta outcome yang diharapkan untuk menilai tahap pencapaian kebolehan beruntungan (ROI) dalam bentuk nilai wang (RM) dan human capital; dan
- iv. Mendapatkan maklumbalas secara sistematik bagi mengukur prestasi dan kualiti kandungan aktiviti, kesesuaian persekitaran, pengalaman peserta dan kefahaman pelaksana, perkhidmatan urusetia serta jaringan kerjasama bagi pelaksanaan aktiviti/ program kepada kumpulan sasar.

Mengambil kira pelaksanaan aktiviti pembangunan belia/ sukan di peringkat komuniti, daerah dan negeri di mana penilaian diperlukan untuk membolehkan pihak perancang untuk membuat penilaian mengenai kecekapan serta pencapaian bagi memastikan sumber-sumber digunakan secara efisien. Penilaian dan pengauditan ini akan melibatkan :-

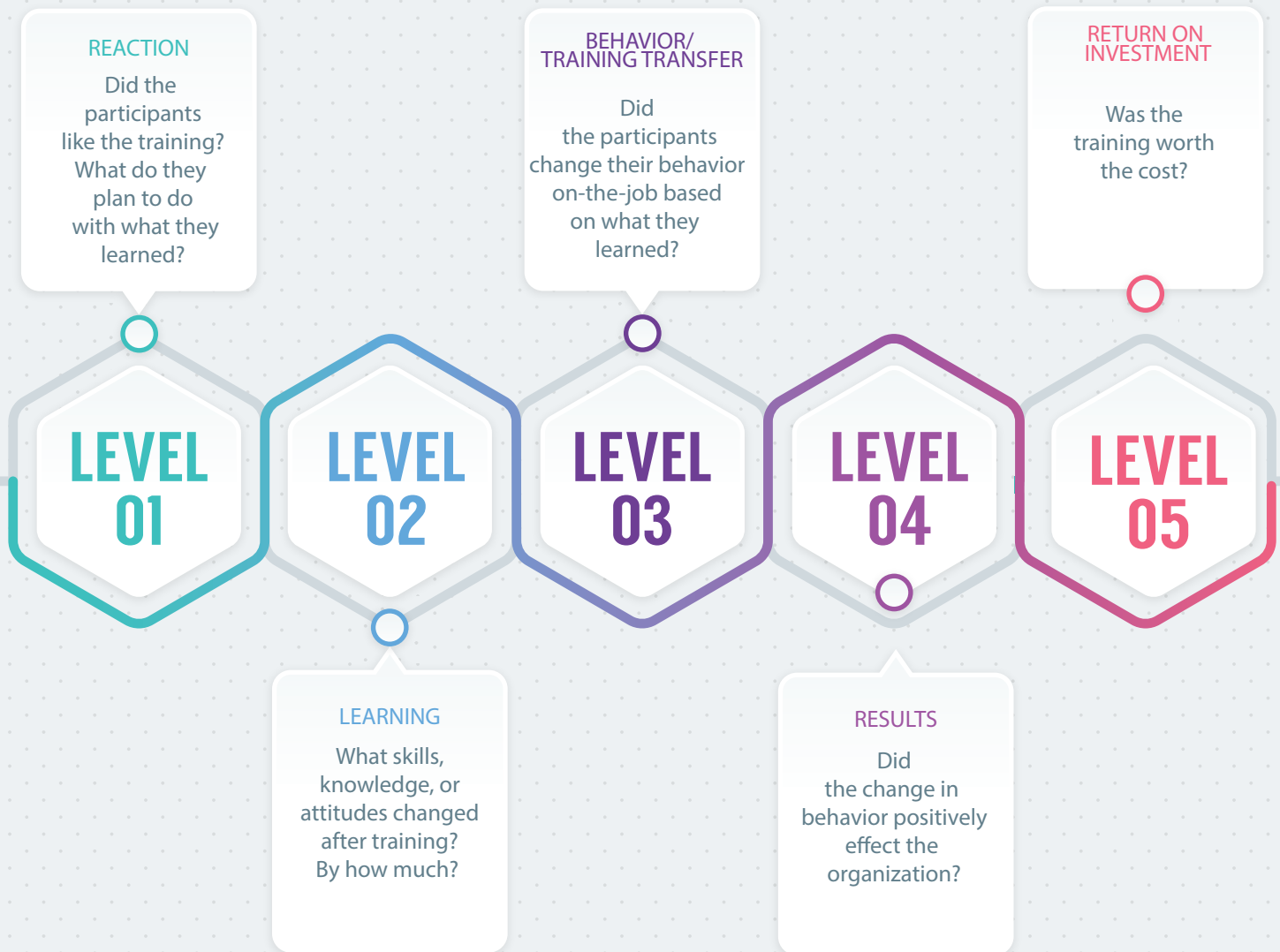
- a. Pengisian maklumat/ maklumbalas dari Pegawai Penyelaras/ Pegawai Perancang /Pegawai Pelaksana;atau
- b. Kumpulan jawatankuasa auditan yang dilantik oleh pengarah atau ketua projek.

Proses penilaian dan pengauditan aktiviti pembangunan belia/ sukan di peringkat setempat menggunakan instrumen pengauditan yang standard. Mekanisme pelaksanaan pengauditan adalah seperti berikut :

- a. Instrumen penilaian dan pengauditan dilengkapkan oleh pegawai pelaksana/ individu yang merancang pelaksanaan program/ aktiviti di peringkat setempat sebelum bermula satu-satu aktiviti/ program pembangunan belia/ sukan;
- b. Instrumen penilaian dan pengauditan dilengkapkan oleh ketua aktiviti/ program di peringkat ibu pejabat setelah tamat pelaksanaan program/ aktiviti pembangunan belia/ sukan di peringkat setempat;
- c. Instrumen penilaian dan pengauditan yang telah dilengkapkan hendak direkodkan untuk tujuan dokumentasi serta dikemukakan semasa rumusan sesi penilaian dan pengauditan secara keseluruhan;
- d. Instrumen penilaian dan pengauditan perlu disertakan dengan dokumen pembuktian lengkap berkaitan perancangan sebelum pelaksanaan program/aktiviti, semasa pelaksanaan program/aktiviti, selepas pelaksanaan program/aktiviti dan penilaian oleh peserta program/ aktiviti pembangunan belia/ sukan di peringkat setempat.
- e. Hasil pengauditan hendaklah digunapakai bagi tujuan penambahbaikan pelaksanaan program/ aktiviti pembangunan belia/ sukan setempat belia setempat.

Pengauditan program/ aktiviti pembangunan belia dan sukan ini dilaksanakan dengan berpandukan Model Penilaian Latihan oleh Kirkpatrick's (1994) seperti berikut:

SUMBER: KIRKPATRICK'S MODEL OF TRAINING EVALUATION (1994)

Model Kirkpatrick terhadap penilaian terbahagi kepada lima bahagian utama iaitu

- ▶ Reaksi
- ▶ Pembelajaran
- ▶ Sikap / pemindahan maklumat
- ▶ Keputusan
- ▶ Pulangan ke atas pelaburan yang diukur selepas aktiviti/program dilaksanakan.

Tahap 1 iaitu reaksi ialah menilai persepsi peserta terhadap aktiviti/ program yang dijalankan dan harapkan peserta dari penganjuran aktiviti/ program tersebut.

Tahap 2 pula ialah proses pembelajaran mengenai kemahiran, pengetahuan atau pun sifat yang diterima dari aktiviti/program tersebut.

Tahap 3 menilai apakah sikap/ tingkahlaku yang ditonjolkan oleh peserta semasa aktiviti/ program ini dijalankan.

Tahap 4 mengenalpasti keberkesanan pelaksanaan aktiviti/program tersebut.

Tahap 5 menilai kebolehberuntungan dari segi pulangan untuk jangka masa panjang, iaitu sama ada aktiviti/ program yang dianjurkan memberi pulangan jangka panjang dari segi faedah yang diterima mahupun pulangan modal dari pelaburan.

”

Proses pengauditan aktiviti/ program pembangunan belia/ sukan yang dijalankan ini diharapkan dapat meningkatkan kualiti pelaksanaan aktiviti pembangunan belia/ sukan di peringkat komuniti/ daerah/ negeri.

Laporan pengauditan juga menjadi sumber rujukan bagi cadangan penambahbaikan pelaksanaan aktiviti-aktiviti pembangunan belia/ sukan yang lebih efisien dan efektif pada masa akan datang.

Berdasarkan laporan dari proses pengauditan juga akan dapat ditentukan sama ada wujud keperluan bagi kajian lanjut dilaksanakan. Pengauditan bagi program/ aktiviti tidak berkala di bawah KBS boleh dilaksanakan dengan melengkapkan maklumat-maklumat yang diperlukan di dalam instrumen pengauditan seperti berikut:

“

**PENGAUDITAN PELAKSANAAN PROGRAM/
AKTIVITI PEMBANGUNAN BELIA/ SUKAN
TIDAK BERKALA DI PERINGKAT SETEMPAT**

BAHAGIAN A: KELANCARAN DAN KECEKAPAN PENGURUSAN PROGRAM

Pengauditan ini bertujuan mengenal pasti prestasi pelaksanaan aktiviti di peringkat komuniti/ daerah/ negeri. Tiga (3) komponen utama pengauditan ini terdiri daripada **1. Pra-pelaksanaan; 2. Semasa Pelaksanaan; 3. Pasca-pelaksanaan (Penilaian) dan 4. Penilaian Peserta**

1. PRA- PELAKSANAAN

1. Nama Pogram : _____
2. Tarikh pelaksanaan : _____
3. Lokasi : _____
4. Tempoh pelaksanaan: _____
5. Nama Penilai : _____

Sila tandakan (√) pada jawapan yang berkaitan dengan anda. Skala penilaian adalah seperti berikut:

1- Sangat Tidak Setuju	4. Sangat Setuju
2- Tidak Setuju	N/A – Tidak Berkenaan
3- Setuju	

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
6.	Kertas Konsep Pelaksanaan disediakan dengan teliti						
7.	Pelaksana aktiviti mendapat maklumat yang jelas mengenai pelaksanaan						
8.	Objektif program/ aktiviti jelas						
9.	Golongan sasaran jelas						
10.	Lokasi aktiviti diberitahu awal						
11.	Kos dan perbelanjaan aktiviti telah dirancang						
12.	Kandungan / pengisian aktiviti jelas						
13.	Kaedah penilaian pelaksanaan aktiviti telah dirancang						

14. Rumusan pengauditan bagi peringkat pra - pelaksanaan program/ aktiviti:

---

2. SEMASA PELAKSANAAN

Sila tandakan (√) pada jawapan yang berkaitan dengan anda. Skala penilaian adalah seperti berikut

1- Sangat Tidak Setuju

4. Sangat Setuju

2- Tidak Setuju

N/A – Tidak Berkenaan

3- Setuju

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
15.	Program/ aktiviti yang dirancang berjalan lancar						
16.	Penjadualan teratur mengikut perancangan						
17.	Penceramah menepati aktiviti						
18.	Fasilitator menepati aktiviti						
19.	Kem Komandan menepati aktiviti						
20.	Perkhidmatan dan peranan urusetia baik						
21.	Jaringan hubungan (<i>networking</i>) wujud dalam kalangan penganjur, peserta dan lain-lain						
22.	Peruntukan kewangan disediakan untuk melaksanakan program/ aktiviti						
23.	Lokasi pelaksanaan menepati aktiviti						

24. Jumlah peruntukan kewangan yang disediakan untuk pelaksanaan program/ aktiviti: RM _____

25. Rumusan pengauditan bagi peringkat semasa pelaksanaan:

---

3. PASCA-PELAKSANAN

Sila tandakan (√) pada jawapan yang berkaitan dengan anda. Skala penilaian adalah seperti berikut

1- Sangat Tidak Setuju

4. Sangat Setuju

2- Tidak Setuju

N/A – Tidak Berkenaan

3- Setuju

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
26.	Sasaran Objektif tercapai						
27.	Kandungan/ pengisian menepati keperluan belia.						
28.	Kandungan/ pengisian menepati kehendak belia.						
29.	Tempoh masa pelaksanaan mencukupi						
30.	Penyediaan bahan mencukupi						
31.	Lokasi aktiviti seperti yang telah dirancang						
32.	Perkhidmatan sumber dan informasi disediakan dengan baik						
33.	Urus setia melaksanakan tanggungjawab seperti yang dirancang						
34.	Pelaksanaan menepati perancangan						
35.	Peruntukan kewangan mencukupi						
36.	Borang penilaian peserta disediakan						
37.	Borang penilaian peserta difahami						
38.	Aktiviti seperti ini perlu diteruskan						
39.	Peranan penganjur dan pelaksana bersama adalah baik						
40.	Keseluruhan pelaksanaan program/ aktiviti baik						

41. Rumusan pengauditan bagi peringkat pasca - pelaksanaan:

---

42. Cadangan program/ aktiviti tambahan lain

---

43. Rumusan keseluruhan pengauditan (Contoh : Pencapaian aktiviti dan kesan limpahan (spillover) dan sebagainya)

---

44. Pandangan/ cadangan

---

45. Secara keseluruhan, jika markah penuh "10" diberikan kepada pelaksanaan program/ aktiviti ini, apakah penilaian anda? Sila bulatkan penilaian anda.

1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10
------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------

4. PENILAIAN PESERTA

BAHAGIAN B: KEBERKESANAN PROGRAM DAN AKTIVITI BELIA

Pengauditan ini bertujuan menilai keberkesanan pelaksanaan aktiviti di peringkat komuniti/ daerah/ negeri terhadap golongan belia. Sila tandakan (√) pada jawapan yang berkaitan dengan anda. Skala penilaian adalah seperti berikut:

1- Sangat Tidak Setuju

4. Sangat Setuju

2- Tidak Setuju

N/A – Tidak Berkenaan

3- Setuju

Tahap 1: Reaksi

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
1.	Program ini relevan dengan keperluan saya sebagai belia.						
2.	Saya akan mengajak lebih ramai kawan untuk menyertai program seumpama ini.						
3.	Saya tidak berminat untuk menyertai program seumpama ini lagi						
4.	Saya bersemangat mengikuti program/ aktiviti ini						
5.	Penceramah _____ ini berjaya menimbulkan minat saya.						
6.	Fasilitator _____ ini berjaya menimbulkan minat saya.						
7.	Kem Komandan _____ ini berjaya menimbulkan minat saya.						
8.	Saya suka/ gembira menyertai program/ aktiviti ini						
9.	Program ini meninggalkan kesan positif yang mendalam kepada diri saya						
10.	Pengisian program menepati kehendak saya.						

11. Pandangan/ Cadangan

Tahap 2: Pembelajaran

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
12.	Program ini telah berjaya meningkatkan pengetahuan saya.						
13.	Saya belajar banyak kemahiran berguna daripada program ini.						
14.	Program ini meningkatkan kebolehan saya untuk berkomunikasi						
15.	Program ini meningkatkan kebolehan saya untuk bergaul dengan orang lain						
16.	Program ini meningkatkan keupayaan saya untuk bertindak sebagai pemimpin						
17.	Program ini meningkatkan kebolehan saya untuk melaksanakan pemikiran kritis						
18.	Program ini meningkatkan kebolehan saya untuk menjadi lebih kreatif						
19.	Program ini meningkatkan kemahiran saya untuk menyelesaikan masalah						
20.	Program ini meningkatkan keupayaan saya untuk memahami isu semasa						
21.	Program ini meningkatkan semangat berpasukan (<i>teamwork</i>)						
22.	Program/ aktiviti ini menyedarkan saya untuk berubah menjadi lebih baik						

23. Pandangan/ Cadangan

Tahap 3: Aplikasi

BIL	PERNYATAAN	N/A	1	2	3	4	Catatan
24.	Apa yang saya belajar dalam program ini akan saya aplikasikan						
25.	Pengetahuan yang diperolehi dalam program ini pasti akan saya aplikasi dalam kehidupan						
26.	Banyak kemahiran yang dipelajari daripada program ini akan saya gunakan untuk menjadikan diri saya lebih baik di masa akan datang						
27.	Saya akan berkongsi ilmu yang perolehi melalui program ini dengan orang lain.						
28.	Saya merasakan program seperti ini perlu diteruskan untuk meningkatkan lagi kemahiran dan pengetahuan saya dalam bidang berkaitan.						

29. Pandangan/ Cadangan

---

30. Secara keseluruhan, penilaian saya kepada pelaksanaan program/ aktiviti ini adalah (Bulatkan hanya satu jawapan sahaja):

1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10
------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------

~ SEKIAN, TERIMA KASIH~

INSTITUTE FOR
YOUTH RESEARCH
MALAYSIA